

Результати досліджень показують необхідність зменшувати температуру теплоносія до 50°C, що забезпечує високу схожість насінневого матеріалу на рівні 95%.

УДК 317.148

Косенюк Г. В.

к.т.н.,
доцент кафедри інформаційних технологій
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

Розломій І. О.

к.т.н.,
ст. викладач кафедри інформаційних технологій
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

**ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК
ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ТЕОРІЯ ЙМОВІРНОСТЕЙ ТА
МАТЕМАТИЧНА СТАТИСТИКА»**

Одним з провідних завдань закладів вищої освіти є забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема бакалаврів комп'ютерних наук. Компетентнісний підхід передбачає формування у майбутніх випускників закладів вищої освіти професійної компетентності на такому рівні, що дозволить їм конкурувати на ринку праці, задовольнити вимоги потенційних працедавців та швидко інтегруватись у професійне середовище.

Формування та розвиток фахових компетентностей у майбутніх фахівців з інформаційних технологій має відбуватись у процесі вивчення всіх дисциплін, які передбачені освітньою програмою даної спеціальності та освітнього рівня. Сучасний фахівець комп'ютерних наук повинен бути готовим самостійно розв'язувати поставлені перед ним професійні завдання, здатним застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, креативно підходити до вирішення проблем, брати на себе відповідальність за прийняте рішення, бути готовим до саморозвитку та професійного самовдосконалення. Саме такі майбутні фахівці комп'ютерних наук можуть задовільнити сучасний ринок праці. Важливим елементом компетентнісного підходу при підготовці майбутніх фахівців з інформаційних технологій у процесі вивчення дисципліни «Теорія ймовірностей та математична статистика» є використання спеціальних прийомів та методів, які б сприяли формуванню та розвитку їх професійної компетентності.

Мета дослідження полягає у визначенні основних підходів при формуванні загальних та спеціальних компетентностей у процесі вивчення дисципліни «Теорія ймовірностей та математична статистика».

Провідним завданням сучасної системи вищої освіти є професійна підготовка майбутніх фахівців, здатних застосовувати отримані знання на практиці, самостійно отримувати нові знання, логічно і креативно мислити, реально оцінювати свої можливості, бути готовим до постійних змін у професійному оточенні. Зважаючи на

бурхливий розвиток та постійні оновлення в інформаційно-технічній галузі сучасний фахівець з інформаційних технологій має бути здатним до професійної самореалізації, використання новітніх інформаційних технологій, освоєння нового програмного середовища.

У своїх останніх працях С. Г. Литвинова доводить, що головною метою нової української освіти є формування компетентного випускника, який буде здатним застосувати отримані знання у житті, насиченому цифровими засобами комунікації, управління, отримання освіти, ведення бізнесу [1, с. 109].

Компетентність майбутнього бакалавра комп'ютерних наук полягає у його здатності проявляти особистісні, професійні і соціальні можливості у професійній діяльності, застосовуючи знання, вміння та практичні навички, вибирати оптимальні рішення у конкретних ситуаціях, реалізовувати свій досвід у практичній діяльності.

Аналізуючи вищу освіту в Україні Т. Ю. Морозова розглядає формування професійних компетентностей майбутніх бакалаврів з інформаційних технологій та комп'ютерних наук, як складний багатофункціональний процес, спрямований на оволодіння стійкими, інтегрованими, фаховими знаннями, вміннями застосувати їх у нових, нестандартних ситуаціях з метою забезпечення розвитку особистісних якостей і властивостей, що визначаються здатністю до продуктивної професійної діяльності. Усі чинники спрямовані на реалізацію власного творчого потенціалу [2, с. 230]. Показник, який суттєво впливає на здатність майбутніх фахівців з інформаційних технологій вчитися й оволодівати сучасними знаннями, є самостійна робота студента. Даний вид роботи можливий як під час аудиторних занять, так і при підготовці до контролю знань.

У майбутніх фахівців формуються навички побудови моделей випадкових процесів та оцінювання якості отриманих моделей різними методами. Студенти, порівнюючи точність побудованої моделі з використанням різних програмних середовищ, обирають, яка програма краще підходить для розв'язання такої задачі і вже на основі свого вибору виконують прогноз.

Провідним завданням вищої професійної освіти України в умовах постійного розвитку інформаційного суспільства є підготовка фахівця з глибокими професійними знаннями, фаховими компетенціями, здатного вчитися й оволодівати сучасними знаннями, самостійно розв'язувати поставлені перед ним професійні завдання, здатного до професійного саморозвитку та самовдосконалення, готового до змін у фаховій діяльності, конкурентоспроможного на ринку праці. Дисципліна «Теорія ймовірностей та математична статистика» дає можливість формувати як загальні, так і спеціальні компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук. З цією метою варто відійти від традиційних способів проведення практичних занять, максимально використовуючи в їх процесі індивідуальний підхід та програмне забезпечення.

Список літератури

1. Литвинова С. Г. Модель використання системи комп'ютерного моделювання для формування компетентностей учнів з природничо-математичних предметів. Фізико-математична освіта. 2019. № 1 (19). С. 108-115.
2. Морозова Т. Ю. Вища ІТ-освіта в Україні (системне дослідження): монографія Луганськ : видавництво СНУ ім. В. Даля, 2010. 286 с.

УДК 622.323

Орловський В. М.

к. т. н., доцент кафедри
нафтогазової інженерії і технологій,
Харківський національний університет
міського господарства ім. О. М. Бекетова

Білецький В. С.

д. т. н., професор, професор кафедри
видобування нафти, газу і газоконденсату
Харківський національний технічний університет «ХПІ»

ПЕРШІ ЦЕНТРИ ПРОМИСЛОВОГО ВИДОБУТКУ НАФТИ

Першу письмову згадку про «чорне золото» Карпат знайдено у «Хроніці Длугоша» (XV ст.), про використання галицької нафти в медицині зазначається у «Книзі Фалінера» (1534 р.), найдавніша інформація про організований видобуток нафти на Прикарпатті датована 1617 р. і належить вона львівському медику та мандрівнику Еразму Сиксту [1, с. 41; 2, с. 31].

На старовинному промислі Слобода Рунгунська нафту добували в 1711 р. На початку XIX ст. нафтові поклади в Прикарпатті було відкрито на території від Добромиля через Дрогобич до Кут і далі до Румунії. Найбільший тогочасний промисел з'явився у 1800 р. поблизу села Погар та потоку Роп'янка у Сколівщині. За описами австрійського геолога Еміля Тітца тут з колодязів глибиною від 5 – 7 до 70 м отримували до 260 т нафти на рік [1, с. 41; 2, с. 31].

Бориславське нафтогазове родовище почали розробляти в 1854 році. Нафтові ями тут розміщували переважно вздовж р. Тисмениці. У 1865 р. у Бориславі функціонувало близько 5 тис. ям глибиною 35 – 40 м. Добова продуктивність однієї копанки досягала 130 – 140 кг [1, с. 41; 2, с. 31].

Найдавніші свідчення про розробки нафтових родовищ у Молдовському князівстві з'являються 1440 р. (зокрема, опис родовища Лукечешті). 1517 р. датовані згадки про видобуток асфальту та мазуту в долині Прахови (Волощина). Господар Молдови Дмитро Кантемир у географічному описі Молдови «*Descriptio Moldaviae*» (1716 р.) зазначав, що поблизу Мойнешті є джерело «мінеральної смоли», змішаної з водою. Сталий розвиток нафтовидобутку спостерігався в Румунії вже на початку XIX ст. Основний район первинного румунського нафтовидобутку зосередився в Пекуреці, де в 30-х роках XIX ст. щорічно видобували до 225 т мазуту (кожен колодязь давав щодоби від 15 до 80 кг сировини) [1, с. 41].

В Доколумбові часи у східній частині Північної Америки місцеві племена ірокезів, мускогів, алгонкінів збирали мазут, який просочувався на поверхню землі, для опалення, медичних та косметичних цілей. Зокрема плем'я сенека, здавна знали про таємничі місця виходу нафти на поверхню. Вони облаштовували їх спеціальними колодязями і збирали з поверхні води нафту ковдрами, відтискаючи її в посудини [1, с. 55]. Перші письмові згадки про збирання нафти з поверхні природних джерел європейцями в Північній Америці належать до 1543 р.